

Onfeilbaarheid' genoemd⁵⁷). De stukjes over Clemens en over het katholieke geloof in het algemeen zijn spottend. Het geloof aan heiligen, wonderen en zaken als het luiden van de klokken als de Vesuvius dreigde uit te barsten, werden door Van Spaan als fabeltjes van de hand gewezen. Hij maakte bezwaar tegen het kloosterleven en probeerde de paus te ontmaskeren als een gewoon mens met gebreken. Daartoe ging hij uitgebreid in op ziektes die de paus had, zoals last van z'n benen en kiespijn en vertelde hij wat Clemens at en dronk om beter te worden. Als de paus een beslissing moest wijzigen of herroepen was Van Spaan er als de kippen bij om te concluderen dat 'hij (de paus, PdB) uit dien hoofde niet onfeilbaar, maar een mens is die dwalen kan'⁵⁸).

Van Spaans mening over de paus en de koning van Frankrijk werd ook ingegeven door zijn houding ten opzichte van de aanhangers van het Jansenisme en de camisards in Frankrijk.

Het Jansenisme, een stroming binnen het katholieke geloof die sterke overeenkomsten vertoonde met de protestantse geloofsbeleving, had zijn warme sympathie. Gerrit concludeerde vergenoegd in de Boere Kourier van 21 augustus 1703:

'd'Eenigste hinderpaal, die klemens thans in de Weereld heeft, is de Oorlog in Italië, en dat de Janzenisten in Holland met hun hinderste, zodanig tegen de Stoel van Sinte Pieter komen te vrijven, dat het sus of zo staat, of hij wel op zijn plaats zal blijven'⁵⁹).

'De Janzenisten in Holland' waren de volgelingen van de Apostolisch vicaris Petrus Codde. Codde weigerde het Jansenisme te veroordelen en zocht steun bij de wereldlijke overheid van de Republiek. De paus benoemde daarop een nieuwe vicaris: Theodorus de Cock. Ook Van Spaan sympathiseerde met Codde, of beter: was tegen de pauselijke benoeming van De Cock. Toen er drieduizend gulden gezet werd op de aanhouding van De Cock concludeerde Van Spaan:

'De Boere Kourier zoude hem (De Cock, PdB) (zo ze hem krijgen) zijn keel niet willen lenen; maar mogelijk zal de Man veel doen, om onder 't getal der gepretendeerde Martelaten (martelaren?, PdB) geteld; en om naderhand gekanoniseerd, en dan met een roode Letter in den Almanch te mogen pronken'⁶⁰).

Hoewel Van Spaan sympathiseerde met Codde en met het Jansenisme kan van bewondering niet gesproken worden. Dat lag anders met betrekking tot de camisards, protestantse opstandelingen in Zuid-Frankrijk. Hoewel deze opstandelingen feitelijk niet veel in te brengen hadden, vermeldde Van Spaan elk klein succesje en elk bericht over de wreedheden die de Fransen de camisards aandeden⁶¹). Van Spaan was zich ervan bewust dat ze in de min-